

## gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 11. novembra 1863.

## Gospodarske stvari.

## Zbor kmetijske družbe v Ljubljani.

## Razglas in vabilo.

Prihodnjo sredo, 18. dan t. m., je letni zbor kmetijske družbe v Ljubljani.

Naznanuje se to vsem častitim udom te družbe s tem pristavkom, da, če imajo družbi kaj povedati ali sporočiti, naj izročijo to ob pravem času gosp. predstojniku svoje podružnice, kjer stanujejo, ali pa naravnost odboru družbinemu v Ljubljani. Vabijo se tudi, naj pridejo napovedani dan v zbor.

Ker pa odbor želi v tem zboru častne pisma in svetinje izročiti gospodom in gospodarjem, ki so bili v razstavi ljubljanski poslavljani in v 43. in 44. listu „Novic“ imenovani, prosimo tudi nje vse, naj pridejo ali sami, da se jim v očitnem zboru izročijo te poslavila, ali naj imenujejo koga, kteremu se morejo v zboru dati namesti njih.

Zbor je po navadi v dvorani mestne hiše (na rotovžu) in se začne ob 9. uri dopoldne.

Odbor c. k. kmetijske družbe  
v Ljubljani 8. novembra 1863.

## Božje drevo in svila ubozih.

Človek se sicer težko k pisanji pripravi, pa vendar ker sem obljubila pisati zastran božjega drevesa (Götterbaum), na katerem se svilne gosence gojé, ki predejo „ubogo svilo“, zato moram svojo obljubo spolniti. Pri nas je gosposka božje drevo vroče priporočevala in je tudi mnogim semena darovala, da sejejo in potlej presajajo drevesca ter puščave gozdé. Prosti kmet se tega noče poprijeti ter pravi: „kadar vidim, da se bode drugim poneslo, bom že tudi jez sadil.“ Bolj izobraženi so ga sejali na lešice (grevice) na vrtu; tudi jez sem ga nekoliko predlansko leto sejala in lansko zimo presadila. Malokdo bo verjel, pa je res tako, da, ktere stebelca sem od setve in v navadni suši julija in avgusta zalivala, so ono leto iz semena izrastle tolike drevesca, kolikor je srednji človek visok; kterih pa nisem zalivala, so le životarile in komaj za štiri prste visoke izrastle, pa so se vendar suši toliko ubranile, da niso poginile. Letos ni bilo tri mesce nič dežja; gorkomer je kazal zmiraj na 25 do 30 stopinj gorkote, in vendar brez zalivanja se mi nobeno drevesce ni posušilo. Iz tega se vidi, da je to drevo za suhe kraje. Al vendar naj nobeden ne misli, da mu dobra zemlja ni ugodna; čem bolja je zemlja, tem bolje raste; ako blizo vrta eno samo drevce vsadiš, brž ti bodo njegove korenine po vrtu, in kmali bo vrt gošča božjega drevja; vsaka po kopanji ranjena koreninica mlado drevesce požene, ki

se prvo leto tudi vkorenini. To je pa dobro, da ima gospodar vsaj dosti presajencev. Neizrečeno veselje mi je bilo, ko so mi gospod P... iz Gorice nekoliko kokonov tacih gosenc poslali, kateri listje božjega drevesa jedó. Iz teh kokonov so se rožnika mesca veliki prelepi metulji — ponočnjaki — z velikimi zelenkastimi perutmi izlegli. Zaprla sem jih v kletko, da se ondi na množenje svojega zaroda pripravljajo. (Ako so ti prosti, kakor drugi svilni metulji, ti ponoči vsi brž odletijo, zakaj močni ponočnjaki so.) Izlegli so po svoji naravi jajčica, ktere so enmalo debeleje memo domačih svilnih, pa belkaste so s črnimi pikami. Iz teh jajčic so se v kakih 14 dneh gosence izlegle, kterim sem listja nosila, da bi jedle kakor navadne sviloprejké; al nobena se ga ni dotaknila, in v mojo veliko žalost poginilo je vse! Da mi je zavoljo tega marsikaka solzica lici namočila, ni treba praviti. To je bila za me grenka skušnja; al vesela sem v nekem talijanskem listu brala, da, ako je kolčikaj ovenjeno peró (in to zvene brž), se ga gosenca ne loti. Zato se mora perje v steklenico (flašo) vode djati, kakor rože, da ne zvene; na tako frišno perje se denejo gosence; tū pa začno jesti in rasti; tudi je prav, ako se jajčica na drevo z gumijem prilepijo, in kadar se gosence izležejo, dobé koj frišno krmo, se redé in v kljub vetru in dežju rastejo, pa če jih tiči, mravlje, kuščarice in drugi sovražniki ne pozobljejo, se zavijejo in dajo ono svilo (žido), ktero Talijan zove „žido ubogih“ (seta de poveri).

Iz Bržeca 24. oktobra.

Minica.

## Zakaj se mora kmetovavec dandanašnji več učiti in mora več vediti kakor nekdej.

(Dalje.)

Treh reči — smo rekli — da ni pomislil kmet, ki je rekel, da ni se treba učiti kmetovanja.

Prvič. Kmetijstvo ni ostalo na tisti nizki stopnji, kjer je nekdej bilo, ampak se je malo po malo zmiraj povikševalo na višo stopnjo. Zboljšek plugov, pridelovanje krompirja in detelje, opuščanje prahe, reja živine v hlevih, napeljevanje vode na senožeti in travnike, drenaža itd. — vse to priča, da je napredovalo kmetovanje.

Drugič. Res je sicer, da se zemlja še zmirom po starem vretenu suče in naravne postave so še vedno tiste, ki so bile pred veki in veki; al znanost nature in njenih postav, ktere so, se vé da, podslomba umnega kmetovanja, se je v našem stoletji tako premenila in razširila, da poprej v tisoč letih ne tako.

Še ni popolnoma sto let, kar je ljudém nova luč v kmetijstvu zasijala; če bi bila taka luč našim starim očetom v kmetovanji sijala, gotovo bi se bili spametovali, da bi bili svoje poljske dela drugače opravljali,